

Veckans växt v. 48 2013

Äpple *Malus domestica* 'Borgherre'

'Borgherre' har i likhet med 'Mirabelle de Nancy' och många andra fruktsorter en minst tvåhundraårig odlingshistoria i Sverige, inte minst i Kalmartrakten. Sorten räknas till våra mandatsorter och kommer sålunda att bevaras i den nationella genbanken. Bevarandet planeras med två träd i det lokala klonarkivet i Kalmar och två i Alnarp.

'Borgherre' anses härstamma från Tyskland där sorten kallas 'Bürgerherrnapfel' eller 'Weisser Geflammtter Cardinal'. I Sverige har olika benämningar förekommit. Ett populärt namn har varit 'Bullerhus' - kanske föranlett av att kärnorna skramlar då man skakar de mogna frukterna.

I pomologin "Ett besök hos Ros i Blomsterhult" (1897) framhåller kyrkherde P.A. Arnman 'Borgherre' som ett av våra större kantäpplen. Han poängterar också att trädet och frukten är "så allmänt kända, att jag ej behöfver vara mångordig".

Arnman lämnar emellertid följande målande beskrivning av trädet: "Växer stort, starkt, frodigt, med stora starka grenar, som ofta hänga nedåt; är mycket härdigt och ofantligt bördigt; det går godt äfven å lerjord och är icke nogräknadt, allenast det icke lämnas alldeles åt sig själfst."

Frukten är stor, av varierande form, ofta trekantigt ägggrund. Viss likhet med Gravensteiner, har i Danmark kallats 'Falsk Graasten'. Till färgen är frukten vid mognad guldgul, solsidan kan skifta i rött. Fruktköttet är gult med stråk av laxfärg närmast skalet, saftigt. Plockas i början av oktober. Konsumeras innan jul. Vår svenske 1800-tals-pomolog Olof Eneroth gav följande betyg åt 'Borgherre': "Frukten är icke ädel men mycket användbar till alla ändamål."

Text och foto: Inger Hjalmarsson